

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

T.C

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

BİLGİSAYAR VE BİLİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ TASARIMI

Yapay Zekâ Destekli Yazı Dağıtım Sistemi

Danışman: Dr. Öğr.Üyesi Hüseyin Demirci

G191210060 - Alper Salih Aktaş

SAKARYA

Aralık ,2024

Proje Genel Tanımı

Bu proje, **yapay zekâ destekli bir yazı dağıtım sistemi** geliştirmek amacıyla oluşturulmuştur. Sistem, yüklenen PDF belgelerini analiz ederek içeriklerine göre uygun birimlere yönlendirir. Ayrıca, bu analiz sürecini açıklanabilir yapay zekâ ile destekleyerek sonuçların şeffaf bir şekilde raporlanmasını sağlar.

Proje Hedefleri

- Yazışmaların otomatik, hızlı ve doğru bir şekilde ilgili birimlere atanması.
- Analiz sonuçlarının önemli kelimeler ve güven skoru ile açıklanması.
- Sistemin kullanıcı dostu bir web arayüzü üzerinden çalışması.
- Sürekli veri güncellemeleriyle modelin performansının iyileştirilmesi.
- Log kayıtlarının düzenli olarak tutulması ve gerektiğinde analiz edilmesi.

Projenin Günümüz Problemlerine Katkısı

Mevcut Problemler:

- ❖ **Belgelerin Manuel Yönlendirilmesi:** İşletmelerde belge yönlendirme süreçleri çoğunlukla manuel olarak yürütölmekte, bu da zaman kaybına ve hatalara neden olmaktadır.
- ❖ **Yanlış Yönlendirme Riski:** Yanlış birime yapılan yönlendirmeler iş süreçlerinde gecikmelere ve ek maliyetlere yol açmaktadır.
- ❖ **Veri Kayıtlarının Takip Edilememesi:** Belgelerin geçmişi ve dağıtım süreçleri genellikle yeterince kaydedilmemekte, bu durum denetim ve raporlama süreçlerini zorlaştırmaktadır.
- ❖ **Analiz Sürecinin Şeffaf Olmaması:** Karar mekanizmalarının şeffaf olmayışı, güvenilirlişi azaltmaktadır.

Projenin Katkıları:

Otomasyon ve Hız: Belgelerin otomatik olarak analiz edilmesi ve yönlendirilmesi ile iş süreçleri hızlanacaktır.

Hata Oranının Azaltılması: Yanlış yönlendirmelerin önüne geçilerek süreçlerde doğruluk artırılacaktır.

Raporlama ve İzlenebilirlik: Analiz süreçleri kayıt altına alınarak şeffaflık ve izlenebilirlik sağlanacaktır.

İnsan Kaynaklarının Verimli Kullanımı: Belgelerin manuel kontrol ihtiyacı ortadan kaldırılarak çalışanların stratejik işlere odaklanması sağlanacaktır.

Mobil ve Web Uyumlu Çözüm: Her yerden erişilebilir bir platform sunularak esneklik sağlanacaktır.

Türkçe Dil Desteği: Yerel işletmelere uygun dil desteği ile geniş bir kullanım alanı oluşturulacaktır.

Projede Kullanılacak Teknolojiler

Projeyi web tabanlı bir uygulama olarak Python programlama dili ve Flask framework'ü ile geliştireceğim.

- Makine öğrenimi işlemleri için **Scikit-learn** kütüphanesini kullanacağım.
- Veri işleme ve analiz için **Pandas** ve **NumPy** kütüphanelerinden faydalanacağım.
- Metin analizi ve özellik çıkarımı işlemleri için **TF-IDF** algoritması uygulanacak.
- PDF dosyalarının işlenmesi ve metin çıkarımı için **PyPDF2** kullanılacak.
- Web arayüzü tasarımı **HTML**, **CSS** ve **Flask'ın Jinja2** template sistemi ile oluşturulacak.
- Analiz sonuçlarının kaydedilmesi ve yönetimi için **CSV** dosya yapısı kullanılacak.

Bu teknolojiler, yapay zeka destekli yazı dağıtım sisteminin güvenilir, hızlı ve kullanıcı dostu bir yapıda çalışmasını sağlayacak.

Veri İhtiyacı ve Sentetik Veri Çözümü

1.Gerçek Veri Bulma Zorlukları

Veri Güvenliği ve Gizlilik: Gerçek belgelerde hassas bilgiler yer aldığından bu verilerin paylaşımı ve kullanımı sınırlıdır.

Veri Eksikliği: Projenin gerektirdiği belge türleri ve senaryolar, mevcut veri kaynaklarında yeterli çeşitlilikte bulunamamıştır.

Erişim Zorlukları: Kurumsal veriye erişim karmaşık ve zaman alıcı bir süreçtir.

2.Neden Sentetik Veri?

Esneklik: İhtiyaç duyulan her kategoriye uygun içeriklerin oluşturulmasını sağlar.

Çeşitlilik: Rastgele değişkenlerle farklı senaryolar üretilerek model eğitimi için daha geniş bir veri havuzu sunulur.

Zaman ve Kaynak Tasarrufu: Gerçek veri toplama ve temizleme süreçleri atlanarak hızlı veri üretimi yapılır.

Sentetik Veri Üretim Süreci

➤ Şablonların Oluşturulması:

Her departman için özgün belge şablonları hazırlandı. Bu şablonlar, belgelerin başlıklarını ve içeriklerini dinamik değişkenlerle tanımlar.

Örnek Şablon (İnsan Kaynakları):

```
Çalışan {name}, {reason} nedeniyle yıllık izin talebinde bulunmuştur.  
İzin süresi {date} - {date} tarihleri arasında kapsamaktadır. Talep edilen izin,  
{supervisor} tarafından onay beklemektedir.
```

➤ Rastgele Değişkenlerin Kullanımı:

Şablonlardaki dinamik alanlar için rastgele değerler üretilmiştir.

Kullanılan Değişkenler:

- Çalışan isimleri: **names**
- Şikayet türleri: **complaint_types**
- Sözleşme türleri: **contract_types**
- Tarihler: **dates**
- Yazılım adları: **software_names**

Örnek Değişken Tanımları:

```
names = ["Ahmet Yılmaz", "Ayşe Demir", "Mehmet Kaya", "Fatma Özkan"]
reasons = ["yıllık izin", "sağlık sorunu", "ailevi nedenler"]
software_names = ["CRM Sistemi", "ERP Yazılımı", "Veritabanı Yönetim Yazılımı"]
```

➤ Belge Oluşturma:

❖ Departman ve Belgelerin Tanımlanması:

9 departman için oluşturulan belge şablonları ve rastgele değişkenler kullanılarak 180 belge üretilmiştir.

❖ CSV Dosyasına Kaydetme:

Oluşturulan veri, pandas kütüphanesi kullanılarak CSV formatında kaydedilmiştir:

```
df.to_csv("veri_seti_supervisor.csv", index=False, encoding="utf-8-sig")
```

Veri Seti Özellikleri

Özellik	Detay
Departman Sayısı	9
Belge Sayısı	360 (Her departman için 40 belge).
Kullanılan Değişkenler	İsimler, tarihler, şikayet türleri vb.
Çıktı Dosyası	veri_seti_supervisor.csv

Örnek Bir Belge:

Başlık: Çalışan İzin Talebi

İçerik:

Çalışan Ahmet Yılmaz, sağlık sorunu nedeniyle yıllık izin talebinde bulunmuştur. İzin süresi 15 Ocak - 25 Ocak tarihleri arasını kapsamaktadır. Talep edilen izin, Elif Aydın tarafından onay beklemektedir.

Veri Analizi ve Model Eğitimi

Metin Önileme ve Özellik Çıkarma:

Metin önileme işlemleri, metinlerin analiz edilmesini kolaylaştırmak ve makine öğrenimi algoritmalarına uygun hale getirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte aşağıdaki adımlar izlenmiştir:

- Metin Temizleme: Gereksiz kelimeler ve bağlaçlar (stopwords) çıkarıldı.
- Büyük/Küçük Harf Dönüşümü: Tüm metinler küçük harfe dönüştürülerek standart hale getirildi.
- Özellik Çıkarma:
  - TF-IDF (Term Frequency - Inverse Document Frequency): Belgelerde geçen kelimelerin önem derecesi belirlendi.
  - Kelimeler, makine öğrenimi modellerinin anlayabileceği sayısal değerlere dönüştürüldü.

Model Eğitimi:

Metin sınıflandırma problemleri için aşağıdaki algoritmalar kullanılmıştır:

- Multinomial Naive Bayes (MultinomialNB): Sözcük sıklığına dayalı verilerle çalışarak hızlı ve etkili sonuçlar sağlaması nedeniyle tercih edilmiştir.
- Destek Vektör Makineleri (SVM)

- Lojistik Regresyon
- Rastgele Orman (Random Forest)
- En Yakın Komşu (KNN)

Veriler, %80 eğitim ve %20 test olarak ayrılmıştır. Model, eğitim seti ile öğrenme sürecini tamamladıktan sonra test seti üzerinde doğrulanmış ve performansı değerlendirilmiştir. Performans ölçümleri doğruluk (accuracy), hassasiyet (precision), duyarlılık (recall) ve F1-Skoru metrikleri üzerinden analiz edilmiştir.

Tablo 1 Performans sonuçları

Algoritma	Doğruluk (%)	Hassasiyet	Duyarlılık	F1-Skoru
Multinomial Naive Bayes	97	0.96	0.97	0.96
Lojistik Regresyon	95	0.94	0.95	0.94
Destek Vektör Makineleri (SVM)	96	0.95	0.96	0.95
Rastgele Orman (Random Forest)	93	0.92	0.93	0.92
En Yakın Komşu (KNN)	90	0.89	0.90	0.89

Test sonuçlarına göre Multinomial Naive Bayes algoritması %97 doğruluk oranı ile en iyi performansı göstermiştir. Algoritmanın hızı ve doğruluk oranı, özellikle metin sınıflandırma işlemlerinde avantaj sağlamıştır. Bu yüzden projemizin eğitimini Multinomial Naive Bayes algoritması ile yapacağız.

Açıklanabilir Yapay Zekâ (Explainable AI):

Öncelikle, PDF dosyası PyPDF2 kütüphanesi kullanılarak metne dönüştürülür. Elde edilen metin, TF-IDF ile işlenerek modele iletilir. Modelin kararlarını açıklamak için TF-IDF ile öne çıkan kelimeler

ıkarıldı. Modelin atama yaparken belirttiği güven skoru hesaplandı ve raporlandı. Kullanıcıya neden bu birime yönlendirme yapıldığı görselleştirildi ve raporlandı.

```
Belge ID: 1
Atanan Birim: Mali İşler

Önemli Kelimeler:
bütçe, bütçe detayları, detayları, yılı, 2024 yılı,
000, ekte yer, ekte, bütçesinde oranında, revize

Güven Skoru: 0.0418
```

Log Dosyası:

Sistem, her analiz işleminden sonra kayıt tutmak amacıyla log dosyasını kontrol etmektedir. Log dosyası yoksa oluşturulmakta ve dosyanın içerisine belge ID'si, atanan birim, önemli kelimeler ve güven skoru gibi bilgiler kaydedilmektedir. Böylece analiz geçmişi takip edilebilir ve daha sonra yapılacak analizlerde referans alınabilir.

	A	B	C	D
1	Belge ID	Atanan Birim	nemli Kelimeler	Güven Skoru
2		1 İnsan Kaynakları	alışan, terfi, katılım sağlam	0.548642552
3				

Flask Rotaları:

Flask framework' ile iki temel rota tanımlanmıştır. İlk rota olan "/" ana sayfayı oluşturur ve kullanıcıların PDF dosyalarını ykleyebilmesi için bir form sunar. İkinci rota olan "/analyze" ise analiz sürecini yürütür. Yüklenen dosyanın işlenmesi, analizi ve sonuçların sunulması bu rota üzerinden gerçekleştirilir.

Web Arayüzü Tasarımı:

Modern ve kullanıcı dostu bir arayüz tasarlandı. Mobil uyum (responsive) sağlandı.

index.html; PDF yükleme formu ve result.html; analiz sonuçlarını gösteren sayfa olmak üzere iki sayfa olarak tanımlandı. CSS kodları ise ayrıca yazılarak temiz bir kod görünümü sağandı (static/css/style.css).

index.html: PDF yükleme formu.

Yapay Zekâ Destekli Yazı Dağıtım Sistemi

PDF Dosyanızı Yükleyin:

Dosya Seç

Dosya seçilmedi

Analiz Et

© 2024 Yapay Zekâ Destekli Yazı Dağıtım Sistemi. Tüm Hakları Saklıdır.

index.html

result.html: Analiz sonuçlarını gösteren sayfa.

Analiz Sonucu

Atanan Birim: İnsan Kaynakları

Önemli Kelimeler: ['çalışan', 'terfi', 'katılım sağlamıştır', 'sağlamıştır', 'olarak', 'iletmiştir', 'katılım', 'yılmaz', 'ahmet yılmaz', 'detayları içerikleri']

Güven Skoru: 0.2735720578442212

© 2024 Yapay Zekâ Destekli Yazı Dağıtım Sistemi. Tüm Hakları Saklıdır.

result.html

Sonuç ve Genel Değerlendirme

Bu proje, yapay zekâ destekli belge analiz ve yönlendirme sistemleri arasında modern ve etkili bir çözüm sunmaktadır. Modelin yüksek doğruluğu, açıklanabilirlik desteği ve kullanıcı dostu tasarımı sayesinde işletmelerin belge yönetim süreçleri daha verimli hale getirilmiştir.

Öne Çıkan Başarılar:

- Yüksek Performanslı Model:** Seçilen Multinomial Naive Bayes %97 doğruluk oranı ile güvenilir sonuçlar vermiştir.
- Gelişmiş Raporlama:** Sonuçların detaylı raporlanması ve kaydedilmesi.
- Kullanıcı Deneyimi:** Modern ve mobil uyumlu web arayüzü.
- Ölçeklenebilirlik:** Sistem, ileride ek özellikler eklenerek genişletilebilecek bir mimariye sahiptir.

İşlevsel Kazanımlar:

- ❖ Otomatik belge analizi ve yönlendirme süreçleri sayesinde iş verimliliği artırılmıştır.
- ❖ Karar destek mekanizmaları ile hataların önüne geçilmiştir.
- ❖ Kolay yönetilebilir ve şeffaf bir kayıt sistemi oluşturulmuştur.